

SZEGEDEN ÉS VÁSÁRHELYEN AZ 1956-OS FORRADALOM ESEMÉNYEIT ELEVENÍTETTÉK FEL

Történelmi emlékhely lett az Auditorium Maximum

CSONGRÁD MEGYE. Megkapta a történelmi emlékhely minősítést a Szegedi Tudományegyetem Auditorium Maximuma. 2016-ban alakult meg az egyetem 1956-os emlékbizottsága, ők kezdeményezték a Nemzeti Örökség Intézeténél azt, hogy a kormányhatározatban meghatározott nemzeti történelmi emlékhelyek közé bekerüljön a nagyelőd.

Minikonferenciával is emlékeztek az 1956-os eseményekre az SZTE BTK-n. Előadásában Kahler Frigyes azt fejtegette, hogy valóban forradalom zajlott akkor hazánkban, mert a nép akarta a változást. Kiss Dávid az 1956 utáni megtorlás alapjainak lerakásáról beszélt, míg Zinner Tibor a kádári megtorlásról és annak utóéletéről.

Hódmezővásárhelyen a Cseresnyés Kollégiumban emlékezett vissza az 56-os eseményekre három egykori diák, akik akkor második gimnazisták voltak. Egyikük azt mondta: a ledöntött Iván-szobor letört karját a Népkertben ásták el a diákok, és elképzelhető, hogy még mindig ott van. **2-3. »**

A minikonferencia és az emléktábla-avatás után koszorúzással zárult a rendezvény. FOTÓ: FRANK YVETTE

A KIROBBANÁSTÓL A MEGTORLÁSIG – MINIKONFERENCIÁVAL EMLÉKEZTEK

Szeged volt az 1956-os forradalom gyűjtőszikrája

Az 1956-os forradalom és szabadságharc október 23-án robbant ki. A forradalom gyűjtőszikrája Szeged volt: október 16-án az egyetemen fogalmazták meg a diákok követeléseiket. Konferenciával emlékeztek az akkori eseményekre.

SZEGED

H. E.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc a magyar nép szta-
linista terror elleni forradalma és szabadságharca, amely a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. A budapesti diákoknak az egyetemről kiinduló békés tüntetésével kezdődött október 23-án, és a fegyveres felkelők ellenállásának felmorzsolásával fejeződött be Csepelen november 11-én. A forradalom szikrája azonban Szegeden lobbant fel október 16-án. A szegedi diákok az egyetem Auditorium Maximumában nagygyűlést tartottak és megalakították a Magyar Egyetemisták és Fiatalközösségek Szövetségét (MEFESZ). Az itt megfogalmazott követelések készítették elő a forradalmat.

A Szegedi Tudományegyetemen a 63 évvel ezelőtti történetek

Történelmi konferenciával emlékeztek a 63 évvel ezelőtti történetekre. FOTÓ: KARNOK CSABA

tiszteletére tudományos konferenciát szerveztek az Auditorium Maximumban. Jancsák Csaba kezdte az előadások sorát, aki úgy köszöntötte az ifjú nemzedéket, mint a MEFESZ egykori tagjainak mai utódait, akiknek az a feladatuk, hogy képviseljék és továbbvigyék a mai magyar értékeket.

Kahler Frigyes előadásában azt fejtegette, hogy forradalom

vagy ellenforradalom volt-e ez. Szerinte forradalom volt, mert a nép akarta. Kiss Dávid az 1956 utáni megtorlás alapjainak le-
rakásáról beszélt. Úgy fogalmazott, hogy a forradalom alatt a rendőrök, katonák nagy részét nem tudták bevetni a felkelők ellen, ezért a Kádár-kormány fő célja a honvédelmi és a belügyi karhatalom megszerzése volt. Zinner Tibor a kádári meg-

torlásról és utóéletéről beszélt. Kiemelte, nyilvánvaló volt, ha egy szocialista országban megdöntik a fennálló rendszert, ezt Moszkvában nem nézik jó szemmel. A megtorlás folyamata a büntetőeljárások egyszerűsítésével kezdődött novemberben, decemberben felállították a statáriális bíraskodást, a harmadik stádium a gyorsított eljárás bevezetése volt.

Történelmi emlékhely az Auditorium Maximum

Az Auditorium Maximumból indult az 1956-os forradalom. FOTÓ: FRANK YVETTE

SZEGED

HAJÓ EDINA

A Szegedi Tudományegyetem Auditorium Maximuma is megkapta a történelmi emlékhely minősítést. Köztudott, 1956. október 16-án itt lobbant fel a forradalom lángja: az összegyűlt egyetemisták és oktatók a pártiktatúra teljes hatalma idején kiálltak, s a fiatalok olyan, történelminek nevezhető követeléseket hangoztattak nyilvánosan, mint például a szovjet csapatok kivonása, a szabad választá-

sok, vagy a nemzeti jelképek visszaállítása. Emellett létrehozták a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségét, a MEFESZ-t.

2016-ban alakult meg a szegedi egyetem 1956-os emlékbizottsága, ők kezdeményezték a Nemzeti Örökség Intézeténél azt, hogy a kormányhatározatban meghatározott nemzeti történelmi emlékhelyek közé – ilyen a budai vár és a mohácsi csatater is – bekerüljön a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi karának nagyleőadója. – Tavaly nyáron módosították a 2012-es rende-

let, így bekerült az Auditorium Maximum az emlékhelyek közé. Célunk az volt, hogy a következő nemzedékek is méltó módon tudják ünnepelni ezt a nemes eseményt – mondta el Jancsák Csaba, a szegedi emlékbizottság titkára. Ezt az emléktáblát avatta fel szerda délután a terem bejárata mellett Kiss Tamás, az emlékbizottság elnöke, a MEFESZ alapító tagja, Jancsák Csaba titkár, Zakar Péter rektorhelyettes és Papp Viola, a bizottság tagja. Az ünnepség után a jelenlévők megkoszorúzták az 1956-os MEFESZ emlékművét a BTK és a TIK épületei között.

rá!

alat!

ban.

SZÉCHENYI 2020

PAPÍRHIÁNNYAL KÜSZKÖDTEK, DE NAPRÓL NAPRA TUDÓSÍTOTTAK A FORRADALOMRÓL

„A tévedés jogát fenntartjuk magunknak”

1956 októberében lehullott a hangfogó, a Délmagyarországban egymást érték a MEFESZ megalakulásáról, a politikai és közéleti vitákról szóló hírek, tudósítások, még ha az elvtársak egy részének csípte is a szemét, hogy már nem ők diktálják a tempót.

SZEGED
J. Z.

Gyorsan megkapta a lap a bőlyegyet: ellenzéki újság lett, amit egy címcimoldalas vezércikkben utasított vissza a szerkesztőség: „Az is mondják, töl szenvedélyesek vagyunk. Nem forró fejűen, de nagyobb szenvedélyességgel kívánjuk megírni a nép, Szeged dolgozóinak követeléseit. E munkánkban persze tévedhetünk is, de ezt, az első demokratikus jogot, a tévedés jogát fenntartjuk magunknak.”

A HISZÉKENYSÉG VÁMSZEDŐI
Miközben a nagy- és a helyi politikában is zajlott az élet, a hiszékenységi vámszedői sem maradtak tétlenek. Október 21-én már arra kellett figyelmeztetni az olvasókat, hogy szélhámosok akarják megkoptasztani az embereket.

Elsősorban a fővárosban terjedt az a körlevél, amelyben 10 forint befizetését kéri egy megadott címre, ennek fejében 31 ezer 250 forintot nyereményt ígérnek. A levélben még arra is emlékeztették a leendő nyerteseket, hogy a 20 százalékos nyereményadót majd be kell fizetni.

A LEDÖNTÖTT IVÁN-SZOBOR KEZE VALÓSZÍNÜLEG MÉG MINDIG A NÉPKERTBEN LEHET ELÁSVÁ

Diákszobormentő alakult a Cseresnyésben 1956-ban

A Cseresnyés-émlékezet sorozatban tegnap három egykori kollégista, Savanya Ferenc, Egri Béla és Vajnai Lajos mesélt a Cseresnyés Kollégiumban töltött évekről és 56-os emlékeiről. Kiderült: a ledöntött Iván-szobor letört kezét a Népkertben ásták el – lehet, hogy még mindig ott van.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY
IMRE PÉTER

A Cseresnyés-émlékezet tegnap vendégei, Savanya Ferenc, Egri Béla és Vajnai Lajos először egykori kollégista éveikről meséltek. De kisvártatva az 1956-os forradalomra és szabadságharcra terelődött a szó. – Nagyon fiatalok, 16–18 évesek voltunk, ekkor az ember nem éri úgy, hogy hős – kezdett a történetbe Egri Béla, aki az akkori ifjúsági szervezetnek, a Dolgozó Ifjúság Szövetségének (DISZ) kollégiumi titkára volt. A fegyverek gyűlték

A Délmagyarország 1956. október 23-i lapszáma.

ELVTÁRSÁK, PAPÍR!

Miről álmodik a zsurnaliszta október 23-án? Papírról! Ha pezsgő a közélet, a lapok is jobban fogynak, már délelőtti fél tízkor elkapkodják az összeset. Példányszámot kellene emelni, de ez kommunizmus, nem kapitalizmus. Itt nem a kereslet dönt, hanem a bürokrácia: „Érthetetlen helyzet, de ez a valóság. Annál érthetlenebb, mert nem annyira a papírhányó van itt szó hanem inkább arról, hogy az ország papírkészlete már réges-régen csakisalmája. Cibálja. Viszki boldog-boldogtalan. Jelmondatokat, közhelyeket pingálnak rá, dekorálnak vele, nyomtatványokat, broszúrákat

és más népszerű kiadványokat készítenek belőle. Vagy a jó ég tudná, hogy mit.”

SZÁLLNAK A GALAMBOK

Forradalom ide vagy oda, az NB I-ben nem állt meg az élet. A Szegedi Haladás Dorogra utazott, hogy pontot rabolva kerülje el a kiesést. Hiába hajtottak azonban szívvel-lélekkel, csak egy 1:1-es döntetlenre futotta, ezzel a szegedi csapat a táblázat utolsó helyén ragadt. Az október 23-i lapba egy szeptember 23-i futam eredménye is belefért: a helyi postagalambok a Kecskemét-Szeged 80 kilométeres távon versenyeztek, a győztes 72 perc alatt teljesítette a távot, gyorsabban,

mint ahogy a híre a lapokba eljutott.

AZ ELVTÁRSÁK VISSZAJÖVE-TELE

Jött a november, a Kossuth-címer maradt a fejlécben, viszont a Délmagyarország név ment: kilenc napig Szeged népe, majd Szegedi Néplap címmel jelent meg az újság. November 4-én még a forradalmat támogatta a lap, de ahogy elesett a város, a szerkesztőséget is elfoglalták az elvtársak. A teljes restaurációra május 1-ig volt kellett: akkor tért vissza név, és az innapi lapszám vezércikkét személyesen ifj. Komócins Mihály, az MSZMP Szeged Városi Intéző Bizottságának titkára jegyezte.

Sokan voltak kíváncsiak a Cseresnyés Kollégiumban az 56-os emlékekre. FOTÓ: IMRE PÉTER

a kollégiumban, amit főként a negyedikesek hordtak össze, ők másodikosok voltak.

– A Szegedről érkezett Petőfi körös fiatalok javaslatára, igazgatói engedéllyel megalakítottuk a kollégiumban a diákszobormentő alakulatot. A zárt láncú rádió összehívtuk a srácokat

a díszterembe, ahol megtartottuk az alakuló ülést, és 12 pontban megfogalmaztuk követeléseinket. Jobb menzát, minden szobába rádiót, hangszórót kértünk, és azt, hogy legyen mindig meleg víz. Ezek akkor fontosak voltak számunkra, de szerepelt benne az orosz nyelv

oktatásának és az egyetemi felvételinél a származás feltételezésének az eltörlése is – mondta Egri Lajos.

Pár nap múlva csatlakoztak a városi felvonuláshoz, a menet az Iván-szobornál érték utol, ami a Bethlen oldalában lévő parkban állt. Az addigra ledöntött szobornak letört az egyik keze, azt becipelték a kollégiumba, először a tanulószobába vitték, majd a tusolóba, végül a retortától tartva eltüntették. – Úgy tudom, a közeli Népkertben ásták el a fiúk, lehet, hogy még mindig ott pihen a földben – közölte Vajnai Lajos. A bejelentésre a nézők sorából, főleg a diákok köréből, több felől lehetett hallani: „Megkeressük.”

A koleszt a zavaros időszakban bezárták, Savanya, Egri és Vajnai is hazakerékpározott Mindszentre, illetve Székutásra. Annyi retortói volt, hogy a DISZ titkár Egri Bélát csak pár év fizikai munka után engedték volna egyetemre, amiből végül egy lett.